

KYRKOSTYRELSENS CIRKULÄR

Nr 34/2006
31.10.2006

KRAV PÅ REVISIONEN OCH VAL AV REVISORER FÖR FULLMÄKTIGES MANDATPERIOD 2007-2010

Revisionens mål är att säkerställa att församlingens förvaltning och bokslut är lagenliga och att riktiga och tillräckliga uppgifter ges om församlingens verksamhet, räkenskapsperiodens resultat och församlingens ekonomiska ställning. Kyrkofullmäktige eller gemensamma kyrkofullmäktige utser församlingens revisorer för den kommande mandatperioden. Enligt kyrkoordningen skall kyrkofullmäktige utse minst två revisorer och lika många revisorssuppleanter. Minst en av revisorerna och en av suppleanterna skall vara en revisor eller en sammanslutning som godkänts av centralhandelskammaren (CGR-revisor), av en handelskammare (GRM-revisor) eller av revisionsnämnden för den offentliga förvaltningen och offentliga ekonomin (OFR-revisor). Om församlingen som auktoriserad revisor väljer en revisionsammanslutning skall denna meddela församlingen vem som bär huvudansvaret för revisionen och vem som är den huvudansvariga revisorns suppleant. En av revisorerna och en av revisorssuppleanterna kan vara medlem av en annan församling. Församlingen har fastställt antalet revisorer i sin ekonomistadga.

Revisorernas uppdrag och ansvar

Revisorerna skall i enlighet med god revisionssed granska förvaltningen, bokföringen och bokslutet för varje enskild räkenskapsperiod. Revisorerna skall granska:

1. huruvida församlingens förvaltning har skötts i enlighet med lag och kyrkofullmäktiges beslut
2. huruvida församlingens bokslut har uppgjorts i enlighet med de bestämmelser som gäller uppgörande av bokslut samt huruvida bokslutet ger riktiga och tillräckliga uppgifter om räkenskapsperiodens verksamhet, ekonomi, ekonomiska utveckling och ekonomiska ansvarsförbindelser, samt
3. huruvida församlingens interna kontroll har ordnats på ett behörigt sätt. Revisorerna skall omedelbart meddela kyrkorådet om missförhållanden som upptäcks. (KO 15:11)

Enligt modellen till ekonomistadga organiseras övervakningen av församlingens förvaltning och ekonomi så att den externa övervakningen (revisionen) och den

interna övervakningen tillsammans bildar ett täckande övervakningssystem. I ekonomistadgan ges närmare bestämmelser om revisorernas uppgifter, när kon- ton skall ges till revisorerna och när dessa skall avge sin revisionsberättelse.

Om revisorerna observerar att församlingens förvaltning och ekonomi har skötts i strid med lagen, Kyrkostyrelsens anvisningar om upprättande av bokslut eller kyrkofullmäktiges beslut och felet eller den skada som orsakats inte är ringa skall de i revisionsberättelsen rikta en anmärkning om saken mot den som är redovis- ningsskyldig. Anmärkningen kan inte riktas mot kyrkofullmäktige.

Revisorerna undertecknar revisionsberättelsen under personligt ansvar. I försam- lingarna fördelas ansvaret för att revisionen är korrekt kollektivt mellan alla revi- sorer. De förtroendevalda bör upplysas om det juridiska och ekonomiska ansvaret före revisorerna utses. Detta är viktigt åtminstone om man som revisor föreslår förtroendevalda som inte har tillräcklig utbildning och yrkeserfarenhet när det gäller revisionsuppdrag. Även om detta personliga ansvar inte torde ha konkreti- serats i någon församling finns det skäl att nämna att det föreligger. En förtroen- devald utan utbildning och yrkeserfarenhet på området kan väljas till revisor för församlingen, men de som utses till revisorer bör vara införstådda med uppdra- gets karaktär. Det är fortsättningsvis möjligt för församlingarna att välja så kallade lekmannarevisorer åtminstone under mandatperioden 2007–2010.

Revisorerna gör upp en revisionsplan för mandatperioden, där de bland annat kommer överens om den inbördes arbetsfördelningen. I praktiken kan detta göras så att den auktoriserade revisorn gör upp ett förslag till revisionsplan och arbets- plan för mandatperioden som sedan godkänns av förtroendemannarevisorerna. Revisionen skall vara oavhängig av församlingens operativa ledning.

Revisionsproblem under de senaste åren

En del församlingar och kyrkliga samfälligheter har haft problem med bristande kunskaper om bokföringslagen, bokföringsförordningen och Kyrkostyrelsens an- visningar om bokföring och bokslut. Problemen framträder bland annat på följande sätt:

- bokslutet ger inte en rättvisande bild av församlingens och den kyrkliga samfällighetens resultat under den gångna räkenskapsperioden och av den ekonomiska ställningen vid räkenskapsperiodens slut
- i bokslutet saknas uppgifter om församlingens tillgångar, skulder och an- svarsförbindelser
- tidsgränserna för när bokslutet skall vara upprättat och statistiken inlämnad hos Kyrkostyrelsen iakttas inte
- församlingens verksamhet, anseende och personal lider av att förvaltningen och ekonomin inte sköts enligt gällande bestämmelser
- den kyrkliga intressebevakningen och en positiv informationsförmedling försvåras av bristen på aktuella och korrekta uppgifter.

En del församlingar har valt revisorer som inte har tillräcklig kunskap för att kun- na granska de områden som anges i 15 kap. 11 § i kyrkoordningen och sköta de övriga uppgifter som enligt ekonomistadgan hör till revisorerna. Församlingarna har inte heller alltid sett till att den auktoriserade revisorn i tillräcklig grad är in-

satt i de särskilda aspekter som gäller en församlings förvaltning och ekonomi, har tillräckligt med tid för att utföra revisionen och tillräckligt väl känner till de bestämmelser och anvisningar som gäller församlingarnas verksamhet, förvaltning och ekonomi. Även i små församlingar bör man reservera minst tre dagar för revisionen.

Upphandling av revisionstjänster

I den än så länge gällande upphandlingslagen definieras inte någon nedre gräns under vilken upphandling kan göras utan konkurrensutsättning. Utifrån rättspraxis finns det däremot i praktiken en nedre gräns vid upphandlingar på 2 000–5 000 euro. Församlingarna bör följa lagens anda också vid mindre upphandlingar, trots att det i sådana fall inte krävs att EU-direktiven eller upphandlingslagens bestämmelser iakttas. En uppskattning av priset på de revisionstjänster som skall upphandlas får man genom att addera utgifterna för revisionen under total fyra år exklusive moms.

I den nya upphandlingslagen, som träder i kraft 1.3.2007, föreslås en tröskel på 15 000 euro för nationell upphandling av tjänster. Om församlingen konkurrensutsätter revisionstjänsterna när den nya upphandlingslagen har trätt i kraft och uppskattar att utgifterna för revisionen under fyra år överstiger det nationella tröskelvärdet skall ett meddelande om upphandling publiceras.

När församlingen begär anbud på revisionen för åren 2007–2010 skall urvalskriteriet vara *det totalekonomiskt förmånligaste*. Detta innebär att församlingen i anbudsfrågan preciserar prioritetsordningen eller viktningen för de urvalskriterier som följs när man beslutar vem som väljs till revisor. Sådana urvalskriterier är bland annat:

- yrkeskunskap
- kännedom om församlingarnas verksamhet, förvaltning och ekonomi
- erfarenhet av revision av offentlig förvaltning och ekonomi
- revisorns/revisionssammanslutningens övervakning av revisionens kvalitet
- priset per revisionsdag eller revisionstimme och ersättning av resekostnader, dagtraktamenten och andra eventuella kostnader.

Till yrkeskunskapen hör förutom CGR-, GRM- eller OFR-examen bland annat att revisorn behärskar kyrkolagen och kyrkoordningen, bokföringslagen och bokföringsförordningen samt anvisningarna från Kyrkostyrelsens ekonomiförvaltning. Om församlingen som yrkesrevisor väljer en revisionssammanslutning kan ett av urvalskriterierna också vara sammanslutningens möjlighet att erbjuda specialistkompetens t.ex. i IT- eller momsfrågor. Eftersom arvudet för yrkesrevisor i vilket fall som helst är relativt litet i förhållande till församlingens övriga förvaltningskostnader och eftersom nyttan av en välskött revision är avsevärd är det inte ändamålsenligt att uppge endast priset per revisionsdag eller revisionstimme som enda kriterium. Om de förtroendevalda som utses till revisorer inte har utbildning inom området och yrkeserfarenhet bör man vid valet av auktoriserad revisor i kriterierna fästa särskild vikt vid revisorns yrkeskunnande.

Om församlingen väljer att tillämpa *selektivt förfarande* skall anbudsfrågan skickas till minst fem revisorer/revisionssammanslutningar.

Information om anbudsfrågan som gäller revision fås bland annat på följande adresser: www.ktm.fi > På svenska > Offentlig upphandling > Beskrivning av upphandlingsprocessen och www.upphandling.fi > Mallar och rekommendationer.

KYRKOSTYRELSEN

Risto Junttila

Maija-Liisa Hietakangas